

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner ett avancerat ramavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, och att riksdagen antar en lag för att sätta i kraft de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Avtalet är till sin karaktär ett blandat avtal som innehåller bestämmelser som faller dels inom unionens, dels inom medlemsstaternas befogenhet. Ett mål för det avancerade ramavtalet är att på nytt bekräfta förbindelsen mellan parterna inom politisk dialog, samarbete och handel baserat på ömsesidighet och gemensamma intressen. När det träder i kraft ersätter avtalet det associeringsavtal och det interimsavtal om handel som parterna tidigare ingått.

Avtalet ska träda i kraft den första dagen i den tredje månaden efter datumet för den senaste anmälan genom vilken parterna underrättar varandra om att de interna förfaranden som krävs för avtalets ikraftträdande har slutförts.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	3
2 Avtalets målsättning	5
3 De viktigaste förslagen	6
4 Propositionens konsekvenser	6
5 Remissvar	7
6 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland	7
7 Ikraftträdande	18
8 Bifall av Ålands lagting	19
9 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning	19
9.1 Behovet av riksdagens samtycke	19
9.2 Behandlingsordning	22
LAGFÖRSLAG	23
Lag 23	
om det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan	23
AVTALSTEXT	24

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Chile är för EU en viktig partner i Latinamerika. I internationella frågor delar EU och Chile flera gemensamma synsätt, och liksom EU stöder Chile ett regelbaserat internationellt system och frihandel. År 2023 var värdet av EU:s export till Chile 10,7 miljarder euro och importen 7,7 miljarder euro. EU importerar huvudsakligen jordbruksprodukter, mineraler och basmetaller från Chile. Till Chile exporterar EU främst maskiner, kemiska produkter och transportmedel.

Mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Chile, å andra sidan, gäller det avtal om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan (FördrS 30 och 31/2005) som ingicks 2002. Detta associeringsavtal innehåller också en del som gäller frihandel, som började tillämpas interimistiskt 2003. Avtalet trädde i kraft 2005.

Sedan associeringsavtalet ingicks har både EU:s och Chiles ställning i det internationella samfundet och samarbetet förändrats, och man har velat modernisera associeringsavtalet så att det bättre återspeglar parternas relationer och roller i det internationella samfundet och förändringarna i omvärlden, inklusive de nya globala utmaningarna.

Finland och Chile har ingått en överenskommelse om visumfrihet (FördrS 26/1961), en överenskommelse om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar (FördrS 22 och 23/1996), ett grundavtal om ekonomiskt, industriellt och teknologiskt samarbete (FördrS 4/1994), en överenskommelse om social trygghet (FördrS 97 och 98/2007) och en överenskommelse om förvärvsarbete i den mottagande staten för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar samt beskickningar ackrediterade vid internationella organisationer (FördrS 85/2005).

År 2023 var värdet av Finlands export till Chile 274 miljoner euro. Värdet av Finlands import från Chile var 74 miljoner euro. Finlands export till Chile omfattar närmast produkter med högre mervärde, såsom maskiner och apparater samt papper och kartong. Typiska importvaror är till exempel malm, vin samt frukt och grönsaker. År 2023 var värdet på Finlands tjänsteexport till Chile 70 miljoner euro, medan värdet på tjänsteimporten var 26 miljoner euro.

1.2 Beredning

Beredningen av avtalet

I november 2017 bemyndigade Europeiska unionens råd kommissionen och EU:s utrikesrepresentant att inleda förhandlingar om ett moderniserat associeringsavtal med Chile. Förhandlingarna med Chile inleddes den 16 november 2017 och slutfördes den 9 december 2022.

Ursprungligen gällde förhandlingarna ett enda avtal, som skulle ha trätt i kraft när alla medlemsstater, EU och Chile hade godkänt avtalet i enlighet med sina interna förfaranden. Det beslutades dock att bestämmelserna om handel och marknadstillträde för investeringar, som hör till EU:s exklusiva befogenhet, skulle ingå i ett interimsavtal om handel för att dessa bestämmelser skulle kunna träda i kraft snabbare. Interimsavtalet om handel upphör att gälla när det avancerade ramavtalet träder i kraft.

Rådet fattade den 4 december 2023 ett beslut om undertecknande av ramavtalet på EU:s vägnar och om interimistisk tillämpning till vissa delar av avtalet och ett beslut om undertecknande av interimsavtalet om handel. Avtalen undertecknades av EU och Chile i Bryssel den 13 december 2023.

Interimsavtalet om handel trädde i kraft den 1 februari 2025.

Det avancerade ramavtalet förutsätter utöver godkännande i Europaparlamentet och Chiles parlament också ratificering i alla EU:s medlemsländer.

Avtalen har inom EU regelbundet behandlats i rådets arbetsgrupp för Latinamerika och Västindien och i handelspolitiska kommittén.

Beredningen på nationell nivå

Utrikesministeriet har berett ärendet och samarbetat med statsrådets kansli och olika sektorministerier under förhandlingarna. Vid förhandlingarna har Finland understött avtalet med motiveringen att det stärker EU:s, och därmed också Finlands, relationer till Chile.

Riksdagen har informerats om avtalsförhandlingarna och beretts möjlighet att delta i enlighet med 96 och 97 § i grundlagen (E-skrivelse E 51/2017 rd, U-skrivelse U 32/2021 rd och kompletterande U-skrivelse UK 29/2023 rd). Stora utskottet och utrikesutskottet har inte haft något att anmärka på i fråga om statsrådets riktlinjer för förhandlingarna om avtalet.

Republikens president beviljade den 8 december 2023 utifrån statsrådets allmänna sammanträdes förslag till avgörande fullmakt att underteckna avtalet på Finlands vägnar.

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har sänts på remiss till kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, statsrådets kansli, miljöministeriet och Ålands landskapsregering. Remissutlåtandena behandlas i avsnitt 5. Svaren på begäran om utlåtande och övriga beredningsunderlag som nämns ovan finns till påseende i den offentliga webbtjänsten <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med identifieringskoden UM004:00/2024.

2 Avtalets målsättning

Målet för avtalet är att på nytt bekräfta associeringen mellan parterna på grundval av ett stärkt partnerskap, politisk dialog och fördjupat samarbete, att främja ökad handel och ökade investeringar genom att utöka och diversifiera de handelsrelaterade förbindelserna för att bidra till en ökad ekonomisk tillväxt och förbättrade levnadsvillkor och att stärka de befintliga samarbetsförbindelserna genom internationellt samarbete för hållbar utveckling och genomförandet av Agenda 2030.

Avtalets övergripande tema är respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna, de grundläggande friheterna och rättsstatsprincipen och för klausulerna om motverkande av spridning av massförstörelsevapen.

Parterna bekräftar sina åtaganden att främja hållbar utveckling, bland annat genom att samarbeta för att åtgärda globala utmaningar på miljöområdet. Dessutom bekräftar de åtagandena om att stödja jämställdhetsintegrering samt egenmakt för kvinnor och flickor och stödet för FN:s förklaring om urbefolkningars rättigheter.

I det avancerade ramavtalet behandlas också rättsligt samarbete, rättsstatsprincipen samt organiserad brottslighet och korruption. Avtalet skapar förutsättningar för ett mer samordnat samarbete också inom nya ämnesområden, inklusive folkhälsa, modernisering av staten, migration, motverkande av spridning av massförstörelsevapen och bekämpning av penningtvätt, finansiering av terrorism och it-brottslighet.

Genom det nya avtalet uppdateras handelsbestämmelserna i det drygt 20 år gamla associeringsavtalet. Det nya avtalet medför bättre marknadstillträdet inom jordbrukshandel, tjänster och investeringar och uppdaterade handelsregler som motsvarar dagens krav. Del III i avtalet, som gäller handel, innehåller bestämmelser om bland annat undanröjande av tullar och tekniska hinder för handel, marknadstillträde för handel med tjänster och investeringar, investeringsskydd och lösning av investeringstvister, energi och råmaterial, immateriella rättigheter, offentlig upphandling samt genomförande av arbetsrättsliga och miljörelaterade standarder. Det moderniserade handelsavtalet fördjupar därmed handels- och investeringsförbindelserna mellan EU och Chile och öppnar nya möjligheter för europeiska företag i Latinamerikas femte största ekonomi. I och med avtalet blir 99,9 procent av EU:s export tullfri, vilket förväntas medföra att EU:s export till Chile ökar med upp till 4,5 miljarder euro. I och med avtalet blir det lättare för företag i EU-länderna att tillhandahålla sina tjänster i Chile, inklusive i fråga om leverans-, telekommunikations- och sjötransporttjänster och finansiella tjänster. I enlighet med avtalet ska EU:s investerar i Chile behandlas på samma sätt som chilenska investerar, även inom energi- och råmaterialsektorn. Företag i EU-länderna får bättre tillgång till chilenska offentliga upphandlingskontrakt. Avtalet innehåller också ett kapitel om små och medelstora företag, som bidrar till att trygga att små och medelstora företag drar full nytta av avtalet, bland annat genom att minska byråkratin.

Genom avtalet upprättas både ett gemensamt råd och en gemensam kommitté. Gemensamma rådet ska övervaka att målen för avtalet uppnås och övervaka dess genomförande. Det ska granska alla frågor som uppstår inom ramen för avtalet och alla andra bilaterala och internationella frågor av gemensamt intresse. Gemensamma kommittén ska bistå gemensamma rådet i fullgörandet av dess uppgifter. Gemensamma kommittén ska vara ansvarig för det allmänna genomförandet av avtalet. Omständigheten att ett ärende eller en fråga behandlas av gemensamma kommittén ska inte hindra att gemensamma rådet också behandlar det ärendet eller den frågan.

Genom avtalet inrättas dessutom en gemensam parlamentarikerkommitté bestående av ledamöter av Europaparlamentet och ledamöter av Chiles kongress. Gemensamma parlamentarikerkommittén ska vara ett forum för möten och åsiktsutbyten och för att främja relationen parterna emellan.

3 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan. Propositionen innehåller också ett förslag till en så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Syftet med det avancerade ramavtalet är att intensifiera dialogen mellan parterna och att stärka samarbetet på flera områden. Chile samt EU och dess medlemsstater har gemensamma mål bland annat i fråga om multilateralt internationellt samarbete och frihandel. Med beaktande av detta kan stärkt dialog och samarbete anses främja också Finlands intressen och stödja vårt lands verksamhet i internationella sammanhang.

Ett tätare säkerhetssamarbete mellan EU och Chile främjar båda parterns inre säkerhet. Ur Finlands synvinkel har bland annat samarbetet kring bekämpning av terrorism och organiserad brottslighet samt motverkande av spridning av massförstörelsevapen positiva effekter.

De avtal som förhandlats fram har inga betydande konsekvenser för statsbudgeten, men de har positiva konsekvenser för handelsförbindelserna och samarbetet mellan EU och Chile. Avtalen öppnar nya möjligheter för handel och investeringar och underlättar tillträdet för finländska företags produkter och tjänster till den chilenska marknaden.

Avtalet har inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som föranleds av möten i gemensamma rådet, gemensamma kommittén och underkommittéerna, som upprättas genom avtalet, kan i enlighet med normal praxis skötas med nuvarande personal.

Avtalet har inga direkta konsekvenser för miljön. Avtalets viktigaste principer omfattar emellertid respekt för och främjande av en hållbar utveckling och miljönormer i enlighet med parternas internationella förpliktelser.

Parterna åtar sig att främja demokrati och de mänskliga rättigheterna och att motverka spridning av massförstörelsevapen. Även om avtalet inte kan anses ha några direkta samhälleliga konsekvenser i Finland, kan det bedömas ha en positiv inverkan för att stärka god förvaltning, demokratin och det civila samhället i EU och Chile.

5 Remissvar

XXX

6 Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland

INGRESS

I ingressen till det avancerade ramavtalet bekräftar parterna sitt engagemang för demokratiska principer och för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i enlighet med internationella människorättsinstrument. Parterna bekräftar sitt engagemang för rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning samt för uppnåendet av hållbar utveckling och kampen mot klimatförändringarna. I ingressen uttrycks dessutom parternas vilja att motverka spridning av massförstörelsevapen och deras engagemang i arbetet mot penningtvätt, finansiering av terrorism och it-brottslighet.

DEL I: ALLMÄNNA PRINCIPER OCH MÅL

Kapitel 1. *Mål, allmänna principer och definitioner.*

Kapitel 1 innehåller bestämmelser om mål, allmänna principer och definitioner (artiklarna 1.1–1.3). Målen för avtalet är att på nytt bekräfta associeringen mellan parterna, att främja ökad handeln och ökade investeringarna mellan parterna och att stärka de befintliga samarbetsförbindelserna mellan parterna. Kapitlet innehåller bestämmelser om de allmänna principerna utifrån principerna i Förenta nationernas stadga, de mänskliga rättigheterna, fred och säkerhet, hållbar utveckling, jämställdhet och urbefolkningarnas rättigheter. Kapitlet innehåller också bestämmelser om de definitioner som används i avtalet.

Bestämmelserna i artikel 1.2.2 ska, i enlighet med vad som närmare anges i avsnitt 9 *Behovet av riksdagens samtycke*, anses höra till området för lagstiftningen.

DEL II: POLITISK DIALOG OCH SAMARBETE

Kapitel 2. *Politisk dialog, utrikespolitik, internationell fred och säkerhet, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter.*

Kapitel 2 innehåller bestämmelser om politisk dialog, utrikespolitik, internationell fred och säkerhet, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter (artiklarna 2.1–2.10). Bestämmelserna i kapitlet behandlar den politiska dialogen och dess mål att främja samarbetet mellan parterna samt

formerna för dialogen. Kapitlet innehåller bestämmelser om insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen, mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och god samhällsstyrning, jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, internationell säkerhet och cyberrymden, kampen mot terrorism, medborgarnas säkerhet, handeldvapen och lätta vapen och andra konventionella vapen, Internationella brottmålsdomstolen samt samarbete om internationell kris-hantering. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

Enligt artikel 2.2.2 är parterna överens om att upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll som omfattar kontroll av export och transitering av varor som kan användas till massförstörelsevapen, kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden samt effektiva påföljder om reglerna om exportkontroll inte följs. Enligt 8 § i grundlagen ska straffbara handlingar och straffet för dem föreskrivas på lagnivå. Nationella lagbestämmelser om exportkontroll finns i lagen om kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden (500/2024) och i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). Bestämmelser om påföljder vid försummelser finns i strafflagen (39/1889) i 46 kap. 1 § (regleringsbrott) och 12 § (försummelse av exportkontrollanmälan om produkter med dubbla användningsområden). På unionsnivå har rådet med avseende på kontrollen av produkter med dubbla användningsområden utfärdat förordning (EU) 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

I artikel 2.6 i avtalet föreskrivs det bland annat om informationsutbyte för bekämpning av terrorism. Enligt 10 § i grundlagen, som gäller skydd för privatlivet, utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt bestämmelsen i avtalet ska utbytet av information baseras på internationell rätt och parternas respektive lagstiftningar. Informationsutbytet baserar sig således inte direkt på artikel 2.6 på ett sådant sätt att artikeln i fråga skulle kunna anses höra till området för lagstiftningen.

Kapitel 3. Rättvisa, frihet och säkerhet.

Kapitel 3 innehåller bestämmelser om rättvisa, frihet och säkerhet (artiklarna 3.1–3.8). Kapitlet innehåller bestämmelser om rättsligt samarbete, narkotikaproblemet i världen, internationell migration och asyl, konsulärt skydd, penningtvätt och finansiering av terrorism, brottsbekämpning samt bekämpning av korruption och gränsöverskridande organiserad brottslighet, it-brottslighet och skydd av personuppgifter. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

Enligt artikel 3.3.3 om migration är parterna skyldiga att återta sina medborgare som olagligen uppehåller sig på den andra partens territorium, och parterna förbinder sig att utfärda lämpliga resehandlingar för detta ändamål. Enligt 9 § 3 mom. i grundlagen får finska medborgare inte hindras att resa in i landet. Enligt grundlagens 9 § 4 mom. regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag, och en utlänning får inte utvisas, utlämnas eller

återsändas, om han eller hon till följd härav riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Bestämmelser om handlingar som utfärdas för styrkande av rätten att resa finns i passlagen (671/2006) och bestämmelser om utfärdande av identitetskort finns i lagen om identitetskort (663/2016).

I artikel 3.8 i avtalet föreskrivs det om skydd av personuppgifter. Enligt 10 § i grundlagen, som gäller skydd för privatlivet, utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Bestämmelserna i artikel 3.8 har skrivits i en sådan form att de inte innehåller några egentliga förpliktelser att vidta åtgärder. Artikeln kan inte anses innehålla bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Kapitel 4. Hållbar utveckling.

Kapitel 4 innehåller bestämmelser om hållbar utveckling (artiklarna 4.1–4.9). Kapitlet innehåller bestämmelser om hållbar utveckling i dess tre dimensioner, nämligen social, ekonomisk och miljömässig, och om internationellt samarbete, miljö, klimatförändringar, hållbar energi, världshavsförvaltning, katastrofriskreducering, utveckling av stadspolitik och samarbete om jordbruk och landsbygdsutveckling. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

Kapitel 5. Ekonomisk, social och kulturell sammanhållning.

Kapitel 5 innehåller bestämmelser om ekonomisk, social och kulturell sammanhållning (artiklarna 5.1–5.15). Kapitlet innehåller bestämmelser om näringsliv, råvaror, ansvarsfullt företagande samt företag och mänskliga rättigheter, sysselsättning och sociala frågor, äldre personer och personer med funktionsnedsättning, ungdomsfrågor, kultur, forskning och innovation, samarbete som rör polarområdena, digital politik, utbildning och högre utbildning, civil satellitnavigering, jordobservation och annan rymdverksamhet, turism, statistik och transport. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

Kapitel 6. Andra områden.

Kapitel 6 innehåller bestämmelser om andra områden (artiklarna 6.1–6.5). Kapitlet innehåller bestämmelser om makroekonomisk politik, skattefrågor, konsumentpolitik, folkhälsa samt samarbete om idrott och fysisk aktivitet. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

Kapitel 7. Modernisering av staten och den offentliga förvaltningen, decentralisering, regionalpolitik och interinstitutionellt samarbete.

Kapitel 7 innehåller bestämmelser om modernisering av staten och den offentliga förvaltningen, decentralisering, regionalpolitik och interinstitutionellt samarbete (artiklarna 7.1–7.3). Kapitlet innehåller bestämmelser om modernisering av staten, regionalpolitik och decentralisering samt

interinstitutionellt samarbete. Kapitlet innehåller dessutom bestämmelser om samarbete i dessa frågor samt om samarbetsformer och samarbetsätt.

DEL III: HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

Kapitel 8. *Allmänna och institutionella bestämmelser.*

Kapitlet innehåller allmänna bestämmelser om upprättandet av ett frihandelsområde och om målen med det (artiklarna 8.1–8.4). I kapitlet föreskrivs det dessutom om verksamheten vid de samarbetsorgan som inrättas för genomförandet av avtalet (gemensamma rådet, gemensamma kommittén i dess konstellation för handelsfrågor, underkommittén och andra organ) (artiklarna 8.5–8.8).

Kapitel 9. *Varuhandel.*

I kapitel 9 föreskrivs det om varuhandel (artiklarna 9.1–9.18). Kapitlet innehåller bestämmelser om mål, tillämpningsområde, definitioner, nationell behandling i fråga om intern beskattning och regleringar, nedsättning eller avveckling av tullar, frysningssklausul, tullar, skatter och andra avgifter vid export, pålagor och formaliteter, reparerade och återtillverkade varor, import- och exportrestriktioner, ursprungsmärkning, import- och exportlicensförfaranden, tullvärdeberäkning, användning av förmånsbehandling, särskilda bestämmelser om förvaltning av förmånsbehandling samt underkommittén för varuhandel.

Kapitel 10. *Ursprungsregler och ursprungsförfaranden.*

Kapitel 10 innehåller bestämmelser om ursprungsregler och ursprungsförfaranden. Avsnitt A som gäller ursprungsregler (artiklarna 10.1–10.15) innehåller bestämmelser om definitioner, allmänna krav, ursprungskumulation, helt framställda produkter, toleranser, otillräcklig behandling eller bearbetning, bedömningsenhet, tillbehör, reservdelar och verktyg, satser, neutrala element, förpackningar, förpackningsmaterial och behållare, bokföringsmässig uppdelning av fungibla material, återinförda produkter, oförändrat skick och utställningar.

Avsnitt B som gäller ursprungsförfaranden (artiklarna 10.16–10.28) innehåller bestämmelser om ansökan om förmånlig tullbehandling, ursprungsförsäkran, mindre avvikelser och mindre fel, importörens kunskap, krav på dokumentation, undantag från kraven rörande ursprungsförsäkran, kontroll, administrativt samarbete, ömsesidigt bistånd vid bedrägeribekämpning, avslag på ansökan om förmånlig tullbehandling, konfidentialitet, återbetalningar och ansökan om förmånlig tullbehandling efter import samt administrativa åtgärder och sanktioner.

Avsnitt C som gäller slutbestämmelser (artiklarna 10.29–10.33) innehåller bestämmelser om tillämpningen av avtalet på Ceuta och Melilla samt bestämmelser om ändringar, underkommittén för tullar, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler, produkter under transitering eller i lager samt förklarande anmärkningar.

Kapitel 11. *Förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer.*

Kapitel 11 innehåller bestämmelser om förenkling av tullförfaranden och handelsprocedurer

(artiklarna 11.1–11.23). Kapitlet innehåller bestämmelser om mål, definitioner, tullsamarbete, ömsesidigt administrativt bistånd, lagar och andra författningar samt förfaranden på tullområdet, frigörande av varor, förenklade tullförfaranden, godkända ekonomiska aktörer, data- och dokumentationskrav, användning av informationsteknik och elektroniska betalningar, riskhantering, granskning efter klarering, transparens, förhandsbesked, transitering och omlastning, tullombud, kontroll före sändning, överklaganden, sanktioner, underkommittén för tullfrågor, förenklade handelsprocedurer och ursprungsregler, tillfällig införsel, reparerade varor samt pålagor och formaliteter. Det finns också ett protokoll till avtalet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor.

Kapitel 12. Handelspolitiska skyddsinstrument.

Kapitel 12 innehåller bestämmelser om handelspolitiska skyddsinstrument (artiklarna 12.1–12.22). Avsnitt A som gäller antidumpnings- och utjämningsstullar (artiklarna 12.1–12.5) innehåller bestämmelser om transparens, beaktande av allmänintresset, regeln om lägsta tull och icke-tillämpning av tvistlösning. Avsnitt B som gäller globala skyddsåtgärder (artiklarna 12.6–12.8) innehåller bestämmelser om transparens och införande av slutgiltiga åtgärder samt icke-tillämpning av tvistlösning. Underavsnitt 1 i avsnitt C som gäller bilaterala skyddsåtgärder (artiklarna 12.9–12.15) innehåller bestämmelser om definitioner, tillämpning av en bilateral skyddsåtgärd, villkor för bilaterala skyddsåtgärder, provisoriska bilaterala skyddsåtgärder, kompensation och upphävande av medgivanden, tidsspann mellan två bilaterala skyddsåtgärder och icke-parallell tillämpning av skyddsåtgärder samt Europeiska unionens yttersta randområden. Underavsnitt 2 (artiklarna 12.16–12.22) innehåller bestämmelser om tillämplig lagstiftning, inledande av ett skyddsförfarande, undersökning, konfidentiell information, förhandlingar, underrättelser, granskning i gemensamma kommittén och publikationer samt godtagande av handlingar på engelska i skyddsförfaranden.

Kapitel 13. Sanitära och fytosanitära åtgärder.

Kapitel 13 handlar om sanitära och fytosanitära åtgärder (artiklarna 13.1–13.19). Kapitlet innehåller bestämmelser om ökat samarbete både bilateralt och i internationella forum. I avtalet enas man bland annat om regionalisering, och EU erkänns som en enda enhet. Avtalet påverkar inte parternas regleringsrätt eller rätt att skydda.

Kapitel 14. Samarbete om hållbara livsmedelssystem.

Kapitel 14 handlar om samarbete om hållbara livsmedelssystem (artiklarna 14.1–14.10). Kapitlet innehåller bestämmelser om livsmedelskedjans hållbarhet och minskning av matsvinn och matavfall, bekämpning av bedrägerier i livsmedelskedjan, djurskydd och bekämpning av antimikrobiell resistens. Parterna enas om att inrätta en underkommitté för hållbara livsmedelssystem.

Kapitel 15. Energi och råmaterial.

Kapitel 15 innehåller bestämmelser om energi och råmaterial (artiklarna 15.1–15.17). Kapitlet innehåller bestämmelser om öppenhet, likabehandling och icke-diskriminering i handeln med energivaror och råmaterial mellan parterna samt engagemang för samarbete och för stärkande

av konkurrenskraftiga och hållbara värdekedjor. I och med avtalet avstår parterna från rätten att införa högre pris för export än priserna på den inhemska marknaden, med undantag för att Chile i fråga om råmaterial har rätt att främja inhemsk mervärdesförädling i sin egen framväxande industri genom att leverera råmaterial till industrisektorer till förmånliga priser.

Kapitel 16. Tekniska handelshinder.

Kapitel 16 innehåller bestämmelser om tekniska handelshinder (artiklarna 16.1–16.14). I kapitlet föreskrivs det om tillämpningsområde och definitioner, avtalet om tekniska handelshinder, samarbete om tekniska handelshinder, införande av relevanta standarder, märkning och etikettering samt transparens.

Kapitel 17. Investeringar.

I kapitel 17 föreskrivs det om investeringar (artiklarna 17.1–17.57). Kapitlet innehåller bestämmelser om investeringsliberalisering och icke-diskriminering, investeringsskydd, lösning av investeringstvister och verksamheten vid det permanenta internationella investeringsdomstolssystem som inrättats för detta ändamål.

Avsnitt A (artiklarna 17.1–17.6) innehåller allmänna bestämmelser om tillämpningsområde, definitioner, rätt att reglera, förhållande till andra kapitel, förvägran av förmåner och den underkommitté som behandlar investeringsärenden. Avsnitt B (artiklarna 17.7–17.14) handlar om investeringsliberalisering och icke-diskriminering. Avsnitt C (artiklarna 17.15–17.24) handlar om investeringsskydd. I avsnittet definieras tillämpningsområdet för investeringsskyddet i avtalet och föreskrivs det om investeringar och regleringsåtgärder, behandling av investerare och omfattade investeringar, behandling i händelse av oroligheter, expropriering, överföringar, subrogation, uppsägning, förhållandet till andra avtal och ansvarsfullt företagande. Avsnitt D gäller lösning av investeringstvister och investeringsdomstolssystem. Avsnittets underavsnitt 1 (artikel 17.25) innehåller bestämmelser om tillämpningsområde och definitioner. Underavsnitt 2 (artiklarna 17.26–17.27) handlar om alternativ tvistlösning och samråd, underavsnitt 3 (artiklarna 17.28–17.33) om ingivande av ett käromål och nödvändiga villkor, underavsnitt 4 (artiklarna 17.34–17.37) om investeringsdomstolssystemet och underavsnitt 5 (17.38–17.57) om genomförande av förfaranden.

Som bilaga till avtalet finns en gemensam tolkningsförklaring om bestämmelserna om investeringsskydd, där det klargörs vilka åtgärder som vidtagits med stöd av Parisavtalet, som möjliggör avtalets regleringsrätt. I tolkningsförklaringen bekräftar parterna att deras investerare bör förvänta sig att parterna kommer att fullgöra sina åtaganden enligt Parisavtalet och att den tribunal eller överprövningstribunal som inrättats bör ta vederbörlig hänsyn till dessa åtaganden.

Bestämmelserna om investeringsskydd hör dels till medlemsstaternas befogenhet, dels till Europeiska unionens befogenhet. Alla materiella bestämmelser om investeringsskydd i avtalet hör med stöd av artikel 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan *EUF-fördraget*, till EU:s exklusiva befogenhet till den del de tillämpas på utländska direktinvesteringar. I fråga om andra investeringar än direktinvesteringar är befogenheten delad.

I artikel 17.17 i avtalet, som gäller behandling av investerare och omfattade investeringar, föreskrivs det om verksamhet som gäller polismyndigheternas, de administrativa myndigheternas och rättsväsendets verksamhet. Bestämmelser om dessa finns bland annat i polislagen (872/2011), förvaltningslagen (434/2003), lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), rättegångsbalken (4/1734) och grundlagen.

Bestämmelserna om oroligheter i artikel 17.18 berör beredskapslagen (1552/2011) och lagen om försvarstillstånd (1083/1991). Enligt 128 § 1 mom. i beredskapslagen ska full ersättning betalas för skada på grund av de åtgärder som avses i paragrafen. Enligt 2 mom. ska dock endast skälig ersättning betalas för skadan, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögensförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det. Vidare enligt 38 § 1 mom. i lagen om försvarstillstånd ska full ersättning betalas av statens medel för sådan skada på grund av ett beslut eller en åtgärd som inte ersätts med stöd av någon annan lag. Detsamma gäller i fråga om skador som till följd av en åtgärd som avses i 20 § i den lagen har åsamkats andra än en fiendestats medborgare, samfund eller stiftelser. Enligt 38 § 2 mom. ska dock endast en skälig ersättning betalas för skadan, om skadan med beaktande av den skadelidandes förmögensförhållanden och andra omständigheter ska anses vara liten eller om stats- eller samhällsekonomiska skäl på grund av skadornas stora mängd oundgängligen kräver det.

Bestämmelserna om expropriering i artikel 17.19 i avtalet berör lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977), lagen angående expropriation av fast egendom för elektrisk anläggning (168/1928), lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter för säkerställande av den nationella säkerheten (468/2019) och lagen om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (768/2004).

Bestämmelserna om kapitalöverföring i artikel 17.20 berör flera lagar. Bestämmelser om bland annat konkurs, insolvens och fordringsägarers rättigheter finns i konkurslagen (120/2004), lagen om företagssanering (47/1993) och lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993), bestämmelser om kundkontroll och identifiering av kunden finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017), bestämmelser om handel med finansiella instrument, clearing och frågor som anknyter till tillhandahållande av investeringstjänster finns i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017), lagen om värdeandelskonton (827/1991), lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017), lagen om värdepapperskonton (750/2012), värdepappersmarknadslagen (746/2012), lagen om investeringstjänster (747/2012), lagen om placeringsfonder (213/2019), lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och lagen om tillhandahållande av gräsrotsfinansieringstjänster (203/2022), och bestämmelser om förmedling av betalningar finns i kreditinstitutslagen (610/2014) och betaltjänstlagen (290/2010). Dessutom är överföring av finansiella instrument och penningmedel även förknippad med skattebestämmelser och skatteavtal.

Artikel 17.21 om subrogation berör bestämmelserna om regressrätt i lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) och lagen om försäkringsavtal (543/1994).

Commented [031]: KPO10-versiossa tämän lain säädösnúmero oli päivitetty, mutta korjattu-versiosta koko lain maininta puuttuu.

Kapitel 18. Gränsöverskridande handel med tjänster.

I kapitel 18 föreskrivs det om villkoren för gränsöverskridande handel med tjänster (artiklarna 18.1–18.10). Kapitlet innehåller bestämmelser om nationell behandling, behandling som mest gynnad nation och marknadstillträde.

Kapitel 19. Fysiska personers inresa och tillfälliga vistelse för affärsändamål.

Kapitel 19 innehåller bestämmelser om fysiska personers inresa och tillfälliga vistelse för affärsändamål (artiklarna 19.1–19.8). Kapitlet innehåller bestämmelser om personer som är föremål för företagsintern förflyttning, affärsresenärer för etableringsändamål och investerare, affärsresenärer på kortare vistelse samt tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare.

Kapitel 20. Inhemsk reglering.

Kapitel 20 handlar om inhemsk reglering (artiklarna 20.1–20.6). Kapitlet innehåller bestämmelser om parternas villkor för licensiering och kvalifikationer, licensierings- och kvalifikationsförfaranden och tekniska standarder.

Kapitel 21. Ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer.

Kapitel 21 innehåller bestämmelser om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer (artikel 21.1). I kapitlet föreskrivs det om överenskommelser för ömsesidigt erkännande av sådana yrkeskvalifikationer som hänför sig till verksamhet som omfattas av kapitel 17, 18, 19 eller 26. Till kapitlet hänför sig de riktlinjer för överenskommelser om erkännande av yrkeskvalifikationer som anges i bilagor till avtalet.

Kapitel 22. Leveranstjänster.

Kapitel 22 innehåller bestämmelser om leveranstjänster (artiklarna 22.1–22.5). Kapitlet innehåller bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, förebyggande av konkurrenssnedvridande metoder, licenser och regleringsmyndigheternas oberoende.

Kapitel 23. Telekommunikationstjänster.

Kapitel 23 innehåller bestämmelser om telekommunikationstjänster (artiklarna 23.1–23.17). I kapitlet föreskrivs det om regleringsmyndigheter på telekommunikationsområdet, tillstånd att tillhandahålla telekommunikationsnät och telekommunikationstjänster, lösning av tvister på telekommunikationsområdet, konkurrensskydd, nummerportabilitet, mobilroaming och konfidentiell kommunikation.

Kapitel 24. Internationella sjötransporttjänster.

Kapitel 24 innehåller bestämmelser om internationella sjötransporttjänster (artikel 24.1). I kapitlet föreskrivs det om skyldigheten att erbjuda oinskränkt och icke-diskriminerande tillträde till internationella sjöfartstjänster (transporter och därmed förbundna tjänster) samt tillträde till hamnar och hamntjänster.

Kapitel 25. *Finansiella tjänster.*

Kapitel 25 innehåller bestämmelser om villkoren för finansiella tjänster (artiklarna 25.1–25.20). Kapitlet innehåller bestämmelser om behandling av information, transparens, nya finansiella tjänster, betalnings- och clearingsystem och tvistlösning.

Kapitel 26. *Digital handel.*

Kapitel 26 innehåller bestämmelser om digital handel (artiklarna 26.1–26.15). I kapitlet föreskrivs det om gränsöverskridande dataflöden, tullfrihet för elektroniska försändelser, förbud mot förfaranden för förhandsgodkännande av onlinetjänster, elektroniska kontrakt, elektronisk autentisering, konsumentskydd samt regleringssamarbete i frågor av vikt för den digitala handeln. Avsnitt A innehåller allmänna bestämmelser. Avsnitt B behandlar dataflöden och skydd av personuppgifter. Avsnitt C innehåller särskilda bestämmelser.

Kapitel 27. *Kapitalrörelser, betalningar och överföringar samt tillfälliga skyddsåtgärder.*

Kapitel 27 innehåller bestämmelser om kapitalrörelser, betalningar och överföringar samt tillfälliga skyddsåtgärder (artiklarna 27.1–27.6). I kapitlet föreskrivs det om fri rörlighet för kapital och betalningar, bytesbalans, tillfälliga skyddsåtgärder samt restriktioner på grund av problem med betalningsbalansen och externa finansiella svårigheter.

Kapitel 28. *Offentlig upphandling.*

Kapitel 28 innehåller bestämmelser om offentlig upphandling (artiklarna 28.1–28.24). Kapitlet innehåller bestämmelser om definitioner, tillämpningsområde och omfattning, säkerhet och allmänna undantag, allmänna principer, information om upphandlingssystemet, tillkännagivanden, villkor för deltagande, kvalificering av leverantörer, tekniska specifikationer, upphandlingsdokument, miljöhänsyn och sociala hänsyn, tidsfrister, förhandlingar, direktupphandling, elektroniska auktioner, behandling av anbud och tilldelning av kontrakt, transparens avseende upphandlingsinformation, utlämnande av information, nationella överprövningsförfaranden, ändringar och rättelser av omfattningen, underkommittén för offentlig upphandling, underlåtande av deltagandet av små och medelstora företag, samarbete och ytterligare förhandlingar.

Kapitel 29. *Statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol.*

Kapitel 29 innehåller bestämmelser om statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol (artiklarna 29.1–29.7). Kapitlet innehåller bestämmelser om tillämpningsområde, definitioner, icke-diskriminerande behandling och affärsmässiga överväganden, regelverk och transparens.

Kapitel 30. *Konkurrenspolitik.*

Kapitel 30 innehåller bestämmelser om konkurrenspolitik (artiklarna 30.1–30.6). I kapitlet medger parterna de snedvridande effekterna av konkurrensbegränsande praxis på marknaden, och det föreskrivs om regelverket, de behöriga myndigheternas oberoende, en öppen och icke-dis-

kriminerande tillämpning av konkurrenslagstiftningen, rättvisa förfaranden samt samarbete, informationsutbyte och samråd mellan konkurrensmyndigheterna. På kapitlet tillämpas inte det som föreskrivs om tvistlösning i kapitel 38.

Kapitel 31. Subventioner.

Kapitel 31 innehåller bestämmelser om subventioner (artiklarna 31.1–31.9). Kapitlet innehåller bestämmelser om principer, definition och tillämpningsområde, förhållande till WTO-avtalet, transparens, samråd, subventioner som är underställda villkor, användning av subventioner, icke-tillämpning av tvistlösning samt konfidentialitet. Bilaga 28-A innehåller Europeiska unionens offentliga upphandlingar som omfattas av tillämpningsområdet. Bilaga 28-B innehåller Chiles offentliga upphandlingar som omfattas av tillämpningsområdet.

Kapitel 32. Immateriella rättigheter.

Kapitel 32 innehåller bestämmelser om skydd av immateriella rättigheter (artiklarna 32.1–32.66). Kapitlet innehåller uppdaterade bestämmelser om upphovsrätt, varumärken, formgivningsskydd, patent, skydd för opublicerad information och företagshemligheter, växtsorter, geografiska beteckningar för jordbruksprodukter samt verkställighet av immateriella rättigheter inklusive gränsåtgärder som gäller dessa. På dessa områden enas parterna om gemensamma principer och, det skapas en ram för närmare samarbete som ett komplement till WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter (Trips). Skyddet av geografiska beteckningar kompletterar förteckningen över skyddade jordbruksprodukter, inklusive alkoholdrycker, i det befintliga avtalet. Förteckningen kan kompletteras efter det att avtalen har trätt i kraft.

Kapitel 33. Handel och hållbar utveckling.

Kapitel 33 innehåller bestämmelser om handel och hållbar utveckling (artiklarna 33.1–33.23). Avsnitt A om gemensamma bestämmelser (artiklarna 33.1–33.7) innehåller bestämmelser om mål, rätt att reglera och skyddsnivåer, handel och ansvarsfullt uppförande och förvaltning av leveranskedjor, vetenskaplig och teknisk information, transparens och god regleringssed, allmänhetens medvetenhet, information, deltagande och rättssäkerhetsgarantier samt samarbetsverksamheter. Avsnitt B om miljö och handel (artiklarna 33.8–33.14) innehåller bestämmelser om mål, multilateral miljöstyrning och multilaterala miljöavtal, kampen mot klimatförändringarna, hållbart skogsbruk, handel med vilda djur och växter, biologisk mångfald, handel med fiskeriprodukter samt hållbar förvaltning av fiskeri och vattenbruk. Avsnitt C om arbetsrätt och handel (artiklarna 33.15–33.18) innehåller bestämmelser om mål, multilaterala arbetsrättsliga standarder och avtal, tvångsarbete eller obligatoriskt arbete samt samarbete i handels- och arbetsmarknadsfrågor. Avsnitt D om institutionella arrangemang (artiklarna 33.19–33.23) innehåller bestämmelser om underkommittén för handel och hållbar utveckling och kontaktpunkter, tvistlösning, samråd, expertpanel och översyn. Avtalet innehåller också en gemensam förklaring om bestämmelserna om handel och hållbar utveckling. I förklaringen hänvisas det till översynen av bestämmelserna om handel och hållbar utveckling i interimsavtalet om handel. Avsikten är att eventuella ytterligare bestämmelser också ska införlivas i det avancerade ramavtalet.

Kapitel 34. *Handel och jämställdhet mellan könen.*

Kapitel 34 innehåller bestämmelser om handel och jämställdhet (artiklarna 34.1–34.7). Kapitlet innehåller bestämmelser om bakgrund och mål, multilaterala avtal, allmänna bestämmelser, samarbetsverksamheter, institutionella arrangemang, tvistlösning och översyn.

Kapitel 35. *Transparens.*

Kapitel 35 innehåller bestämmelser om transparens (artiklarna 35.1–35.7). Kapitlet innehåller bestämmelser om definitioner, syfte och omfattning, offentliggörande och frågor samt administration av författningar med allmän giltighet.

Kapitel 36. *God regleringssed.*

Kapitel 36 innehåller bestämmelser om god regleringssed (artiklarna 36.1–36.13). I kapitlet föreskrivs det om regleringsåtgärder, informationsutbyte, offentliga samråd, konsekvensbedömning och samarbete.

Kapitel 37. *Små och medelstora företag.*

Kapitel 37 innehåller bestämmelser om små och medelstora företags förmåga att dra nytta av det avancerade ramavtalet mellan EU och Chile. Artiklarna 37.1–37.3 innehåller bestämmelser om mål, utbyte av information om avtalet och kontaktpunkter för små och medelstora företag. Dessutom föreskrivs det i artikel 37.4 att det som i kapitel 38 föreskrivs om tvistlösning inte är tillämpligt på kapitel 37.

Kapitel 38. *Tvistlösning.*

Kapitel 38 innehåller bestämmelser om tvistlösning mellan staterna (artiklarna 38.1–38.35). Kapitlet innehåller bestämmelser om förfaranden för lösning av tvister som gäller tolkningen och tillämpningen av avtalets bestämmelser om handel och investeringar, antingen genom en panel eller genom ett medlingsförfarande. Tvistlösningsmekanismen i kapitel 38 ska tillämpas på alla bestämmelser i avtalet, om inte något annat föreskrivs i ett enskilt kapitel. Avsnitt A (artiklarna 38.1–38.3) innehåller bestämmelser om mål och tillämpningsområde. Avsnitt B (artikel 38.4) handlar om samråd. Avsnitt C (artiklarna 38.5–38.24) innehåller bestämmelser om panelförfarande. Avsnitt D (artiklarna 38.25–38.30) innehåller bestämmelser om en medlingsmekanism. Avsnitt E (artiklarna 38.31–38.35) innehåller gemensamma bestämmelser.

Kapitel 39. *Undantag.*

Kapitel 39 innehåller bestämmelser om förutsättningarna för undantag från bestämmelserna i avtalet (allmänna undantag, artiklarna 39.1–39.2). Bestämmelser om undantag i säkerhetssyfte finns i artikel 41.4.

DEL IV: ALLMÄN INSTITUTIONELL RAM**Kapitel 40. *Institutionell ram.***

Kapitel 40 innehåller bestämmelser om den institutionella ramen (artiklarna 40.1–40.7). I kapitlet föreskrivs det om parternas gemensamma råd, som ska övervaka att målen för avtalet uppnås och övervaka dess genomförande. Kapitlet innehåller bestämmelser om en gemensam kommitté, som ska säkerställa genomförandet av avtalet och bistå gemensamma rådet. I kapitlet föreskrivs det om inrättande av en underkommitté för utveckling och internationellt samarbete. Gemensamma rådet och gemensamma kommittén får upprätta ytterligare underkommittéer och andra organ för att bistå vid fullgörandet av deras respektive uppdrag och för att behandla särskilda frågor. I kapitlet föreskrivs det om upprättandet av en gemensam parlamentarikerkommitté som ska bestå av ledamöter av Europaparlamentet och av Chiles kongress och ha i syfte att främja relationerna parterna emellan. Kapitlet innehåller bestämmelser om främjande av deltagandet av det civila samhället i Europeiska unionens medlemsländer och i Chile i genomförandet av avtalet. I bestämmelserna i kapitlet kommer parterna överens om att upprätta rådgivande grupper bestående av olika aktörer i det civila samhället och om att ordna ett forum för det civila samhället.

Kapitel 41. Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser.

Kapitel 41 innehåller allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (artiklarna 41.1–41.14). Enligt kapitlets bestämmelser om parterna avses med parter Europeiska unionen och dess medlemsstater i enlighet med deras respektive behörighetsområden samt Republiken Chile. Kapitlet innehåller bestämmelser om den territoriella tillämpningen. I kapitlets bestämmelser om fullgörande av skyldigheter förbinder sig parterna att vidta de åtgärder som krävs för att fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet. Kapitlet innehåller bestämmelser om situationer där en part anser att den andra parten har försummat sina skyldigheter samt bestämmelser om undantag i säkerhetssyfte. Kapitlet innehåller bestämmelser om ikraftträdande och provisorisk tillämpning och om ändringar i och uppsägning av avtalet. Kapitlet innehåller bestämmelser om andra avtal, avtalets giltighet, de avtal som ramavtalet ersätter samt begränsningar i förhållande till befintliga och kompletterande avtal. Kapitlet innehåller bestämmelser om framtida anslutningar till Europeiska unionen och åtgärder i anslutning till dem. Kapitlet innehåller bestämmelser om rättigheter för enskilda, hänvisningar till lagar och andra avtal samt avtalets löptid. I kapitlet föreskrivs det dessutom om uppsägning av avtalet och giltiga texter.

7 Ikraftträdande

Avtalsparterna godkänner avtalet i enlighet med sina respektive förfaranden. Avtalet träder enligt artikel 41.5 i kraft den första dagen i den tredje månaden efter datumet för den senaste anmälan genom vilken parterna underrättar varandra om att de interna förfaranden som krävs för avtalets ikraftträdande har slutförts.

Det föreslås att den lag som ingår i propositionen ska träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet.

Enligt artikel 41.5 kan parterna tillämpa hela eller delar av avtalet provisoriskt i enlighet med sina respektive förfaranden. Den provisoriska tillämpningen ska inledas den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra anmäler att de har slutfört sina respektive interna förfaranden, om detta är nödvändigt för detta ändamål, inbegripet Chiles bekräftelse av sitt samtycke till den provisoriska tillämpningen av de delar av avtalet som föreslagits av EU-parten. I sitt beslut (EU) 2024/1758 om undertecknande av avtalet på unionens vägnar beslutade Europeiska unionens råd också att vissa bestämmelser i avtalet skulle tillämpas provisoriskt mellan unionen och Chile. Den provisoriska tillämpningen av avtalet har ännu inte inletts, eftersom Chile ännu inte har godkänt den provisoriska tillämpningen.

Hittills har XXX EU-medlemsstater godkänt avtalet nationellt. Europeiska unionens råd fattar beslutet om ingående av avtalet på unionens vägnar, sannolikt först efter det att alla dess medlemsstater först har meddelat att de nationella förfarandena har slutförts. Europaparlamentet har gett sitt godkännande till ingående av avtalet den 9 februari 2024. Chile å sin sida har meddelat att landet har slutfört de interna förfaranden som krävs för att avtalet ska träda i kraft.

8 Bifall av Ålands lagting

I avtalet ingår bestämmelser om vissa samarbetsområden som rör områden som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. Bestämmelser om sådana områden finns åtminstone i artiklarna om näringsliv, makroekonomisk politik, utbildning, kultur, miljö, hälsa, sysselsättning och sociala frågor, jordbruk och investerings-skydd.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet, behöver bifall av Ålands lagting i enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen inhämtas för författningen om sättande i kraft av avtalet.

Avtalet innehåller dessutom bestämmelser som har beröringspunkter med protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). En del av bestämmelserna hör till EU:s exklusiva befogenhet, vilket innebär att den åländska särställningen har beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna.

9 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

9.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater

Det avancerade ramavtal som ingås mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, är till sin karaktär ett så kallat blandat avtal. Bestämmelserna i avtalet hör dels till medlemsstaternas, dels till unionens exklusiva befogenhet

eller till unionens och dess medlemsstaters delade befogenhet. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands befogenhet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Det är svårt att helt i detalj utreda behörighetsfördelningen mellan unionen och dess medlemsstater när det gäller bestämmelser i sådana här allmänt hållna och övergripande blandade avtal som betonar samarbete mellan parterna. Behörighetsfördelningen anges inte heller i avtalsbestämmelserna. I rådets beslut (EU) 2024/1758 om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet anges visserligen de bestämmelser som provisoriskt kan tillämpas mellan unionen och Chile. På basis av beslutet kan Europeiska unionen anses ha befogenhet åtminstone i följande delar av avtalet: kapitel 1, kapitel 2, kapitel 3 med undantag för artikel 3.4 (konsulärt skydd), kapitel 4, kapitel 5, kapitel 6 med undantag för artikel 6.2 (skattefrågor), kapitel 7, artikel 8.5.1 b, kapitel 40 och kapitel 41.

Den provisoriska tillämpningen omfattar inte del III i avtalet (Handel och handelsrelaterade frågor, kapitlen 8–39 med undantag för artikel 8.5.1 b), vars bestämmelser ingår i det interimsavtal om handel som ingåtts som ett unionsavtal, med undantag för kapitel 17 om investeringar. Den provisoriska tillämpningen omfattar inte heller de ovannämnda artiklarna 3.4 och 6.2, i fråga om vilka unionen inte har ansetts ha befogenhet och vilka kan anses höra till medlemsstaternas exklusiva befogenhet.

Bestämmelser som hör till medlemsstaternas befogenhet kan dessutom anses ingå bland annat i del II i avtalet, där det föreskrivs om politisk dialog, utrikespolitik, internationell fred och säkerhet, samhällsstyrning och mänskliga rättigheter (kapitel 2), samarbete inom rättvisa, frihet och säkerhet (kapitel 3), hållbar utveckling (kapitel 4), ekonomisk, social och kulturell sammanhållning (kapitel 5), andra områden (kapitel 6) och modernisering av staten och den offentliga förvaltningen, decentralisering och regionalpolitik (kapitel 7).

Medlemsstaterna har befogenhet också i fråga om kapitel 17, som gäller investeringar, till den del bestämmelserna i kapitlet hänför sig till andra än utländska direktinvesteringar, lösning av tvister mellan investerare och stater och allmänna bestämmelser om dessa på det sätt som fastställs i EU-domstolens yttrande 2/15 från maj 2017. I fråga om investeringsskyddet har behörighetsfördelningen också definierats i yttrande 2/15. När det gäller behörighetsfördelningen mellan EU och dess medlemsstater bekräftas det i yttrandet att utländska direktinvesteringar omfattas av den gemensamma handelspolitiken i enlighet med det uttryckliga omnämmandet i artikel 207.1 i EUF-fördraget, vilket leder till att de omfattas av unionens exklusiva befogenhet enligt artikel 3.1 e i EUF-fördraget. Till den delade befogenheten hör däremot bestämmelser om investeringsskydd när de hänför sig till andra än utländska direktinvesteringar samt bestämmelser om lösande av tvister mellan investerare och parter. Likaså hör de allmänna bestämmelserna till den delade befogenheten till den del de hänför sig till ovannämnda bestämmelser om delad befogenhet. Andra investeringar än utländska direktinvesteringar är sådana investeringar i värdepapper där investeraren köper aktier eller skulder i ett utländskt företag utan bestämmande inflytande i företaget i fråga.

Avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bland annat för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker riksdagens grundlagsenliga behörighet att godkänna internationella förpliktelser alla bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i internationella förpliktelser ska hänföras till området för lagstiftningen, 1) om bestämmelsen gäller utövande eller inskränkning av en grundläggande rättighet som är tryggad i grundlagen, 2) om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter eller skyldigheter, 3) om det enligt grundlagen ska föreskrivas i lag om den sak som bestämmelsen avser, eller 4) om det finns gällande bestämmelser i lag om den sak som bestämmelsen avser eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska föreskrivas om den i lag. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Största delen av de bestämmelser i avtalet mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Chile, å andra sidan, som hör till medlemsstaternas befogenhet är allmänna till sin karaktär och möjliggör och stöder det framtida samarbetet, och de innehåller inga egentliga förpliktelser att vidta åtgärder. Således hör bestämmelserna inte heller till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 1.2.2 i avtalet utgör respekten för de demokratiska principerna, de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt rättsstatsprincipen och principen om god samhällsstyning en väsentlig del av avtalet. En väsentlig del av avtalet är dessutom artikel 2.2.1, där det föreskrivs om insatser för att motverka spridning av massförstörelsevapen. Överträdelser av avtalets väsentliga delar är, på ett sätt som är typiskt för EU:s externa avtal, bundna till ett särskilt sanktionsförfarande som det föreskrivs om i artikel 41.3.3 i avtalet och som inte omfattar motsvarande samrådsskyldighet som överträdelser av andra bestämmelser i avtalet. Om någon av parterna anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra någon av de skyldigheter som beskrivs som väsentliga delar, kan den vidta lämpliga åtgärder. "Lämpliga åtgärder" kan även omfatta tillfälligt avbrytande av hela avtalet. Med beaktande av grundlagsutskottets tolkningspraxis (GrUU 31/2001 rd) anses artiklarna 1.2.2 och 2.2.1 i avtalet höra till området för lagstiftningen och kräva riksdagens godkännande.

Enligt artikel 2.2.2 är parterna överens om att upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll som omfattar kontroll av export och transitering av varor som kan användas till massförstörelsevapen, kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden samt effektiva påföljder om reglerna om exportkontroll inte följs. Bestämmelserna i den artikeln ska i enlighet med vad som närmare beskrivs i avsnitt 6 *Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland* anses höra till området för lagstiftningen och således förutsätta riksdagens godkännande.

Enligt artikel 3.3.3 om migration är parterna skyldiga att återta sina medborgare som olagligen uppehåller sig på den andra partens territorium, och parterna förbinder sig att utfärda lämpliga resehandlingar för detta ändamål. Bestämmelserna i den artikeln ska i enlighet med vad som närmare beskrivs i avsnitt 6 *Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen*

i Finland anses höra till området för lagstiftningen och således förutsätta riksdagens godkännande.

I artikel 17.17 i kapitlet om investeringar föreskrivs det om behandlingen av investerare och investeringar, och i artikel 17.18 föreskrivs det om oroligheter, i artikel 17.19 om expropriering, i artikel 17.20 om kapitalöverföring och i artikel 17.21 om subrogation. Dessa bestämmelser ska i enlighet med vad som närmare beskrivs i avsnitt 6 *Bestämmelserna i avtalet och deras förhållande till lagstiftningen i Finland* anses höra till området för lagstiftningen och således förutsätta riksdagens godkännande.

9.2 Behandlingsordning

Eftersom avtalet inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen, kan avtalet enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm 1

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner det i Bryssel den 13 december 2023 upprättade avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Kläm 2

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om det avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 13 december 2023 upprättade avancerade ramavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Chile, å andra sidan, ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 20

Statsminister

Petteri Orpo

Utrikesminister Elina Valtonen

[HUVUDRUBRIK]

[Avtalstext]

Avtalstext